

Пропозиції Пенсійного фонду України

до проєкту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” щодо забезпечення права осіб, які проживають / проживали на території, на якій ведуться (велися) бойові дії, та/або на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України, на отримання пенсії”, внесеного народними депутатами України Морозом В. В. та Яковенком Є. Г.

реєстраційний номер 10137 від 09 жовтня 2023 року

I читання

1. Пенсійний фонд України повідомляє про наявність зауважень до законопроєкту.

2. Законопроєктом пропонується передбачити можливість подання заяви про призначення (перерахунок) пенсії в режимі відеоконференцзв’язку у разі неможливості особи, яка проживає / проживала на території, на якій ведуться (велися) бойові дії, та/або на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України та звертається за призначенням (перерахунком) пенсії, особисто подати таку заяву та інші документи до територіального органу Пенсійного фонду або до уповноваженого ним органу.

Під час проведення відеоконференцзв’язку такий заявник має пред’явити уповноваженій посадовій особі територіального органу Пенсійного фонду чи іншого уповноваженого ним органу документи, що посвідчують його особу, та надіслати ці документи, а також заяву, та інші документи, необхідні для призначення (перерахунку) пенсії, на встановлену адресу електронної пошти.

До фізичної ідентифікації особи заявника пропонується прирівнювати її ідентифікацію у режимі відеоконференцзв’язку.

Слід зазначити, що на розгляді Верховної Ради України знаходиться проєкт Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо пропорційного обчислення страхового стажу особам, які працювали за межами України” (реєстраційний № 9453), прийнятий 24 серпня 2023 року за основу, яким вже передбачено врегулювання питання проведення фізичної ідентифікації особи за допомогою відеоконференцзв’язку із дотриманням законодавства у сфері електронних довірчих послуг. Також пропонується унормувати питання виплати пенсії громадянам України, які проживають на тимчасово окупованих територіях або під час тимчасової окупації територій виїхали на підконтрольну Україні територію, за умови неодержання ними пенсії від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації.

Натомість норми законопроєкту допускають неузгодженості із актами, які мають таку саму юридичну силу, прогалини та суперечності в реалізації, а також

Капінус Євгеній Валерійович

КНЕДП ДПС

BEDB631C5652E4EF982D15D9491D4998AF5E5BFC023EFAA1F8115095E53A907300

19.10.2023

Пенсійний фонд України

19.10.2023
2800-0602-3/58773

потребують проведення експертизи на предмет дотримання вимог законодавства про захист персональних даних.

Так, статтею 1¹ Закону України “Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України” (далі – Закон) визначено термін “тимчасово окупована Російською Федерацією територія України (тимчасово окупована територія)”, який передбачає, що це частини території України, в межах яких збройні формування Російської Федерації та окупаційна адміністрація Російської Федерації встановили та здійснюють фактичний контроль або в межах яких збройні формування Російської Федерації встановили та здійснюють загальний контроль з метою встановлення окупаційної адміністрації Російської Федерації.

За таких обставин норми законопроекту потребують дотримання вимог однозначності їх розуміння (ясності, точності, доступності для розуміння та реалізації) в частині використання термінології, а також передбачуваності (прогнозованості) результатів їх реалізації в частині встановлення факту неможливості звернення особи за призначенням пенсії в установленому законодавством порядку, наприклад, особами, які за умовами законопроекту раніше проживали на території, на якій велися бойові дії, способу досягнення мети звернення за призначенням (перерахунком) пенсії – отримання особою належних їй виплат, підтвердження достовірності наданих копій документів та даних про осіб, в тому числі факту перебування їх в живих.

Також нормами законопроекту не дотримано вимог статті 78 Цивільного кодексу України щодо надання дієздатній фізичній особі допомоги у здійсненні її прав та виконанні обов’язків.

Принагідно зазначаємо, що на сьогодні законодавством передбачена можливість подавати заяву про призначення пенсії разом зі сканованими копіями документів, через вебпортал електронних послуг Пенсійного фонду України або засобами Порталу Дія, а у період дії воєнного стану в Україні та протягом трьох наступних місяців після місяця, в якому його буде припинено чи скасовано, також унормовано питання надсилання поштою заяви про призначення (поновлення) пенсії та документів, необхідних для її призначення (поновлення), особами, які у зв’язку з агресією Російської Федерації тимчасово проживають за кордоном та отримали тимчасовий захист або статус біженця.

Варто наголосити, що частиною п’ятою статті 5 Закону встановлено, що Російська Федерація як держава-окупант відповідно до IV Гаазької конвенції про закони і звичаї війни на суходолі та додатка до неї: Положення про закони і звичаї війни на суходолі від 18 жовтня 1907 року, Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року та Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту

жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року несе відповідальність за порушення захисту прав цивільного населення.

Крім того, відповідно до статті 24 Закону України “Про захист персональних даних” володілець персональних даних зобов’язаний забезпечити захист персональних даних від випадкових втрати або знищення, від незаконної обробки, у тому числі незаконного знищення чи доступу до них. З цією метою володілець персональних даних повинен вжити розумних заходів, спрямованих на забезпечення захисту прав суб’єкта на захист його персональних даних від незаконного доступу (поширення), що передбачено пунктом 7 частини другої статті 8 Закону України “Про захист персональних даних”.

За таких обставин пропозиція щодо надсилання заяви та інших документів, що містять персональні дані та конфіденційну інформацію про особу, за умовами законопроекту не враховує вимоги законодавства щодо захисту персональних даних.

У рішенні Конституційного Суду України від 16 листопада 2022 року № 9-р(II)/2022 зазначено, що юридична визначеність тлумачиться як чіткість та зрозумілість у викладенні норм актів права, унаслідок чого кожна особа має впевненість у розумній стабільності норм права, передбачності ситуацій та інших юридичних наслідків застосування таких норм.

**Голова правління
Пенсійного фонду України**

Євгеній КАПІНУС